

HERVÉ LE CORRE

ALTIJD
OORLOG

'LOEPZUIVER,
RUW EN
FANTASTISCH!'
— L'EXPRESS

XANDER

THRILLER

HERVÉ LE CORRE

Altijd oorlog

Vertaald door Marga Blankestijn

Uitgegeven door Xander Uitgevers BV
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *Après la guerre*
Oorspronkelijke uitgever: Éditions Payot & Rivages
Vertaling: Marga Blankestijn
Omslagontwerp: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld: © Hollandse Hoogte
Auteursfoto: Philippe Matsas
Zetwerk: Michiel Niesen, ZetProducties

Copyright © 2014 Éditions Payot & Rivages
Copyright © 2015 voor de Nederlandse taal:
Xander Uitgevers BV, Amsterdam

Deze uitgave is tot stand gekomen door bemiddeling van
Literary Agency Wandel Cruse, Parijs.

Eerste druk 2015

ISBN 978 94 0160 479 6 | NUR 302

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren. Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen, dan kunt u contact opnemen met de uitgever. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze roman speelt zich af tegen een achtergrond van bekende historische gebeurtenissen, maar de personages en de situaties waarin zij zich bevinden, zijn volledig ontsproten aan de fantasie van de schrijver. Elke overeenkomst met nog levende of inmiddels overleden personen berust op toeval.

1

Een man zit op een stoel, met zijn handen op zijn rug gebonden. Hij draagt alleen een hemd en een onderbroek, hij verroert zich niet, zijn hoofd hangt voorover met de kin op de borst en hij ademt door zijn mond, waaruit tussen gescheurde lippen een draadje bloederig speeksel druipt. Bij elke ademtocht schokt zijn borst, alsof hij snikt, of misschien kokhalst. De huid van zijn rechterwenkbrauw ligt open en er druppelt bloed in zijn gezwollen oog, dat nog het meest wegheeft van een zwart ei. Op zijn voorhoofd prijkt een enorme paarse bult. Er is bloed van zijn gezicht op zijn hemd terechtgekomen. Ook op de grond liggen druppels.

Het vertrek wordt slechts verlicht door een hanglamp boven het biljart, die een gelige lichtkegel werpt en de rest in schemerduister laat: vier ronde cafétafeltjes met stoelen eromheen, een scorebord en een bergkast. Er hangen wel wandlampen, met groene kapjes, maar kennelijk heeft niemand het nodig gevonden ze aan te doen.

Rond de man op de stoel staan drie mannen, die op dit moment zwijgend een sigaret roken. Ze zijn een beetje buiten adem en het duurt even voor hun gehijg is bedaard. Een van hen, een grote, dikke kerel, moet zo hoesten dat hij er bijna in stikt en smijt uiteindelijk zijn peuk maar op de grond en trapt 'm onder zijn schoen uit. Zijn opgestroopte mouwen onthullen spieren als kabeltouwen. Zijn overhemd zit zo strak om zijn enorme buik dat de knoopjes op springen lijken te staan. Met zijn diepzwarte krullen en zijn vollemaansgezicht heeft hij iets weg van een boosaardige serafijn, zoals hij daar staat, met gefronste wenkbrauwen, vertrokken mond en opvallend lichte ogen met grote pupillen, die strak op de nek van de man op de stoel gericht zijn.

‘Nou, wat doen we?’

Ook de twee anderen staren peinzend naar de roerloze gestalte;

ze lijken de vraag niet te hebben gehoord. De oudste buigt zich over de bewusteloze man. Hij onderzoekt het gezwollen gezicht en knipt met zijn vingers naast een oor.

‘We moeten hem bij zijn positieven brengen. Hij kan ook niks hebben, die zak.’

Hij recht zijn rug weer en slaat de man met de vlakke hand boven op zijn hoofd.

De man schrikt op en spert zijn ongedeerde oog open.

‘Weet je waar je bent? Weet je waarom je hier bent? Hé! Hoor je me?’

De man knikt kermend. Misschien klinkt er een ja, van achter uit zijn keel.

‘Penot, ken je die? Natuurlijk ken je die. Wij zoeken de vent die hem van de week de strot heeft afgesneden. Da’s alles. Vertel ons maar gewoon waar de Krab uithangt, dan mag je naar huis. Begrepen?’

De dikke zucht, schraapt zijn keel en spuugt op de grond. Hij ademt wat vrijer en steekt nog een sigaret op. Zijn Amerikaanse aansteker klikt. De derde man is op een stoel gaan zitten, met zijn ene elleboog op tafel, benen gestrekt, voeten over elkaar. Hij kijkt op zijn horloge. Alleen de gejaagde ademhaling van de mishandelde man is te horen.

‘Dit kost alleen maar tijd,’ zegt de man die net op zijn klokje keek. ‘Bijna middernacht, verdomme. Hij praat toch niet.’

‘Jawel, natuurlijk gaat hij praten. En of hij gaat praten! Hou zijn kop maar even vast!’

De zittende man gaat weer staan, trekt zijn colbertje uit, stroopt zijn mouwen op en slaat zijn rechterarm in een wurggreep om de hals van het slachtoffer. De oudste van het drietal steekt een sigaret op, trekt er hard aan, tuurt naar de rood opgloeiende askegel en loopt dan op de man af, wiens kreten inmiddels gesmoord worden door de knellende greep om zijn nek.

‘Waar is de Krab? We weten dat hij Penot bij de eerste de beste gelegenheid om zeep zou hebben geholpen om wat die zijn broertje heeft geflikt tijdens de bezetting. We weten dat hij het was, of

een van zijn maten. Vertel op, goddomme, of we nemen je onder handen tot je erin blijft.’

Hij volgt de omtrek van het rechteroog van de man met de gloeiende punt van de sigaret.

De man kreunt schor dat hij het niet weet. Hij braakt de woorden bijna uit, met bloederige spetters speeksel. Hij gilt wanneer de sigaret net onder zijn oog tegen zijn gezicht wordt gedrukt, en de man die hem vasthoudt heeft moeite om te verhinderen dat hij zijn hoofd schudt, want hij wringt zich in zulke bochten dat de stoel verschuift en de poten schel over het parket krassen. De dikke schiet te hulp en klemt zijn handen om de slapen van de man, met de getergde houding van iemand die meer dan genoeg heeft van zulke obligate akkefietjes.

‘Hou je kop,’ voegt hij eraan toe. ‘En geef Albert antwoord, als je dat oog niet kwijt wilt.’

Hij zegt het zonder stemverheffing, op een toon van ongeduldig advies. Zijn machtige handen liggen om het bebloede hoofd als een helm waarvan zijn vlezige vingers het vizier vormen.

De man die zojuist Albert werd genoemd haalt de sigaret weg en neemt een trek. De stank van verbrande huid en verkoold vlees. Een walm van rook hangt onder de biljartlamp, dik en onverschillig. Albert gebaart naar de andere twee en buigt zich weer over het slachtoffer. Hij houdt de brandende punt van de sigaret vlak bij een ooghoek.

‘Penot had je al lang een manicure gegeven! Dat deed hij altijd met de mietjes die hij in de smiezen kreeg, en die hoefden dan een hele tijd hun nagels niet te lakken. En je pik had hij al lang onder stroom gezet. Wat dat betreft is het maar goed dat hij dood is. Maar wij kunnen er ook wat van, hoor. Andere kunstjes. Wij bewerken je met een mes, we fileren je als een speenvarken.’

De man schudt zijn hoofd. Hij jammert dat hij niks heeft gedaan, dat hij het niet is geweest, dat hij nergens van weet. Tranen stromen onafgebroken over zijn wangen.

‘Hou op met dat gejack, daar kunnen we niet tegen. Vertel me

waar de Krab is, of ik verbrand dat hele oog van je door mijn peuk erin uit te drukken, begrepen? Ik kan je de hele nacht als asbak gebruiken, als het moet!

De twee anderen verstevigen hun greep op de man opnieuw. Ze zijn kalm, methodisch. IJverig. Ze geven geen blijk van ongeduld of woede. Hoogstens staat er wat verveling te lezen op hun glimmende gezichten. De man probeert zich te verzetten, maar het is zinloos, met die dwangbuis van handen en armen zo strak om hem heen. Twee of drie oogharen schroeien al en het stinkt meteen naar verbrand haar. De man brult zo hard dat ze er alle drie van schrikken. Albert doet een stap terug, met de sigaret tussen duim en wijsvinger. De man kermt en kreunt, stikt bijna in zijn eigen rochels en verzet zich niet eens meer omdat hij te druk is met ademen, maar dan werpt hij zijn bovenlichaam ineens met een ruk naar voren, zo onverhoeds dat de stoel bijna kantelt, en braakt uit: 'Rue du Pont-de-la-Mousque! Hij heeft met zijn snol een kamer voor de nacht genomen bij Rolande. Morgen vertrekt hij naar Spanje om te overwinteren. Hij slaapt al een week niet meer thuis, hij zegt dat hij daar niet veilig meer is omdat iedereen hem zoekt vanwege Penot.'

Buiten adem zakt hij in elkaar op zijn stoel, met hangend hoofd. Zijn borst schokt van zijn zwoegende, hortende ademhaling, zijn longen sissen en fluiten als een lekke binnenband.

'Dan hebben we nog even tijd,' zegt Albert.

Hij gebaart naar de dikke en die haalt een mes uit zijn broekzak. Als hij het openklapt, beweegt hij het heen en weer om het staal te laten blikkeren in het schrale licht. De man op de stoel vertrekt zijn gezicht in geluidloze snikken. Ten slotte weet hij jammerend uit te brengen dat ze dat niet kunnen maken, dat hij toch heeft verteld wat ze wilden weten.

De dikke krabt een nagel schoon met de punt van het mes. Hij staat breed te grijnzen. 'Wat kunnen we niet maken?' vraagt hij met gespeelde verbazing. 'Wat denk je, dat we je hier in stukken gaan hakken? Zodat alles onder komt te zitten? De hele vloer besmeuren met jouw gore bloed? Ga jij dat soms schoonmaken? De

bazin scheldt ons de huid vol als we haar biljartzaal zo toetakelen.’

‘Het is mooi geweest, we gaan. Francis, haal de wagen.’

Albert gooit hem de sleutels toe. Francis veegt met een grote zakdoek het bloed van zijn handen en onderarmen, trekt zijn colbertje aan en een overjas die hij op een tafeltje had neergelegd.

Het is een straat ergens achter het station, slordig bestraat met dikke kasseien, regelmatig onderbroken door spoorrails waar zo nu en dan grommende diesellocs goederenwagens overheen slepen. Niemand te zien. In de verte het geluid van knarsend staal, een hond die blaft. Ze duwen hun gevangene achter in de auto. Hij huilt.

Zwijgend rijden ze door de straten. Albert zit achter het stuur, Francis naast hem. Op de achterbank de dikke vent en de man die ze hebben gemarteld. Dikke Jeff, noemden ze hem toen ze net wegreden. De man hebben ze geen moment bij zijn naam genoemd. Voordat ze hem in de auto duwden, hebben ze zijn handen op zijn rug gebonden. Ze hebben hem niet de tijd gegund om zich aan te kleden, dus nu zit hij in zijn ondergoed op het kille skai van de achterbank te rillen van de kou, snotterend en met klapperende tanden. Zijn naam? Die staat over een paar dagen wel in de plaatselijke krant, of misschien zelfs op de voorpagina van de *Sud Ouest*, als zijn lijk eenmaal gevonden en geïdentificeerd is.

Wel interessant is het om te weten waarom Albert wilde rijden: de auto, een vrijwel nieuwe Peugeot 403, is een dienstwagen van de politie, waar hij commissaris is.

Commissaris Albert Darlac.

Ze minderen vaart op een slecht verlichte boulevard die ten noorden van de stad uitkomt in een wijk vol fabrieken en arbeiders, ingesloten tussen drasland met ondergelopen paden en de rivier die zijn modderwater afvoert naar het noorden. Misère-aan-Zee. Ze draaien een betonweg op naar de onderzeebootbasis die de Duitsers hebben achtergelaten aan de rand van de getijhavens naast de rivier. Het amper zichtbare gigantische bouwwerk lijkt de nacht op te zuigen en tot ondoordringbare duisternis te

verdichten. Ze stoppen op een stukgereden parkeerplaats aan de rand van een braakliggend terrein vol distels en braamstruiken. Francis en de dikke openen de achterportieren van de 403 en sleuren de man eruit, die op zijn knieën in een plas water terecht komt. Francis hijst hem als een lappenpop overeind en snijdt het touw door waarmee zijn handen vastgebonden zijn. Hij duwt hem voor de Peugeot, in het licht van de koplampen.

‘Je bent vrij, maak dat je wekomt.’

De man beeft en kermt. Hij verroert zich niet. Hij kijkt hen verward aan, probeert hun gezichten te lezen, maar ziet waarschijnlijk niets dan duisternis. In de ijzige nacht slaat hij zijn armen om zich heen en zet een paar stappen, behoedzaam omdat hij geen schoenen aanheeft, in de richting van een pad dat zich vaag tussen het struikgewas aftekent.

De dikke haalt een Luger uit de binnenzak van zijn overjas, zet hem geluidloos op scherp en richt hem op de man, die iets verderop hijgend en steunend zijn voeten verwondt aan doornen en stekels en alle andere plagen waarvan het braakland vergeven is. Als het schot afgaat, trekken Darlac en Francis hun hoofd tussen hun schouders, omdat het kabaal weerkaatst tegen de hoge betonnen muren van de monsterlijke bunker, die het niet alleen versterken, maar over de hele stad lijken te verspreiden.

De man wordt door de impact voorover geworpen en struikelt, valt op één knie en komt met een kreet van pijn weer overeind om weg te rennen. Jammerend legt hij nog twee of drie meter af tot zijn silhouet bijna in de duisternis verdwijnt, buiten het bereik van de koplampen, maar de dikke schiet opnieuw en ze zien een bleke gestalte vallen en horen het gortdroge struikgewas protesteren op de plek waar het slachtoffer wegkruipt, misschien, of vecht tegen een onafwendbare dood. Ze horen zijn rochelende ademhaling, zijn gesmoorde gekerm, het knisperen van dode bladeren en takken.

Jeff loopt erheen, zijn wapen ahangend langs zijn been. Zijn massieve gestalte waggelt.

‘Wat doe je?’ vraagt Darlac.

‘Niks,’ zegt de ander zonder om te kijken.

Hij lost nog drie schoten en kijkt dan naar wat er aan zijn voeten ligt, en wat de andere twee niet kunnen zien.

Albert Darlac start de wagen en zet hem in z’n achteruit. Francis stapt net in op het moment dat Darlac de koppeling intrapt. Ze zien Jeff in het licht van de koplampen op hen afrennen. Zo log en toch zo snel, verrassend behendig als hij met een brul het portier van de rijdende auto opentrekt.

‘Verdomme, Albert, wat maak jij nou?’

Darlac zegt niets. Hij keert de wagen en rijdt het plaveisel van de boulevard op. Op de achterbank hijgt de dikke, hoest, kankert: ‘Hij moest toch dood? Nou dan?’

‘Heb je dat nou nog niet afgeleerd? Vind je dat soms geil? God-allemachtig, jij bent echt ziek in je hoofd! Je komt erop klaar, hè, op dat rauwe vlees?’

Darlac schreeuwt, half over zijn schouder, om het geratel van de kasseien te overstemmen dat door de hele carrosserie dreunt. Hij klemt zijn gehandschoende handen om het stuur alsof hij het los wil rukken. Francis heeft zich een beetje onderuit laten zakken en tuurt door de voorruit naar de nacht in de lege, slecht verlichte straten. Ineens is het stil in de wagen. Alleen Jeff ademt hoorbaar door zijn neus, als een kind dat zijn zin niet krijgt en zijn boosheid probeert te bedwingen.

‘Zo moet je niet tegen me praten,’ mompelt hij na een tijdje, als ze langs de muur van de begraafplaats Chartreuse rijden.

‘Hoezo moet ik zo niet tegen je praten? Ik zeg wat ik wil, zoals ik het wil. Jij doet wat ik zeg, punt uit. We schieten dat stuk verdriet af en dat is genoeg. Eén kogel, zoals het hoort, en dan laten wegrotten, meer niet! Dus je houdt je in! Of ik stuur je terug naar waar ik je vandaan heb gehaald!’

De ander zegt niets. Hij slaat zijn ogen neer, kijkt naar zijn handen.

‘Je gaat te ver,’ zegt Francis. ‘Zoiets zeg je verdomme niet.’

‘Ik ga te ver? We doen dit om te voorkomen dat die zak van een Destang een oorlog ontketent en de hele stad in de hens zet, en hij

moet weer zo nodig, en daarmee gaat hij over de schreef, dat weet je! Hij houdt zich niet aan de regels.’

Francis lacht schamper, tegen het portier geleund.

‘O, want er zijn regels? Dat wist ik niet. De enige regel die ik ken is de wet van de sterkste, en dat zijn wij, voorlopig.’

‘Dat klopt. Maar we maken er geen zootje van. Dit was een ordinaire slachtpartij, het werk van een krankzinnige, wat we daar hebben achtergelaten. Geen mannenwerk. We dwingen geen respect af door ons met zulke ongein in te laten.’

Francis knikt instemmend. Jeff snuift. Ze zwijgen. In de buurt van de Place Gambetta zien ze mensen in groepjes uit de bioscoop Rio komen en anderen die zich in de kou over het plein haasten. Hier wordt de stad lichter, levendiger. Caféterrassen, de neonverlichting van de bioscopen. Ze rijden naar de kaden over de Cours de l’Intendance, waar het nog wemelt van auto’s en mensen. Op de hoek van de Rue de Grassi moeten ze wachten voor een rood licht. Vrouwen steken lachend over. Francis draait zijn raampje omlaag en spreekt ze aan. Ze draaien zich naar hem om en stoten elkaar proestend aan.

‘Daar zou ik er wel één een veeg van willen geven, zo tussen-door.’

Darlac trekt weer op en Francis draait het raampje omhoog, ongemakkelijk schuivend op zijn stoel. Ze moeten omrijden via de beurs naar de Rue Saint-Rémi. Op de hoek van de Rue du Pont-de-la-Mousque zet Darlac de 403 op de stoep en ze stappen uit en slaan de portieren vrijwel gelijktijdig dicht. Ze rennen naar het hotel, herkenbaar aan een blauw uithangbord dat wordt verlicht door een zwak peertje. In de kleine lobby ontwaakt Rolande, de eigenaresse, bij hun binnenkomst. Haar uitgezakte ogen glanzen slaperig in hun diepe, gerimpelde wallen en ze vraagt met een zucht wat ze willen.

‘Politie,’ zegt Darlac en hij laat zijn kaart zien.

Ze zet een bril op het puntje van haar neus en vergelijkt de foto met Darlacs gezicht.

‘En zij?’

Schorre stem. Tabak, alcohol, een zwaar leven.

Op een knikje van de commissaris tonen de andere twee tegelijkertijd hun kaart met de driekleur.

Darlac wijst naar een telefoontoestel achter haar.

‘Raak die aan en ik douw ’m door je strot, begrepen?’

De vrouw haalt haar schouders op. ‘Schei uit, Darlac, het loopt me dun door de broek. Wat moet je?’

‘De Krab.’

‘Ken ik niet. Ik lust geen schaaldieren.’

Door de klap tuimelt Rolande van haar stoel tegen een tafeltje schuin achter haar waar een asbak vol peuken en twee dikke telefoonboeken op staan, en alles valt met veel kabaal om. Darlac steunt met zijn ellebogen op de balie en buigt zich eroverheen.

‘De Krab,’ herhaalt hij. ‘Dwing me nou niet om echt gemeen te worden.’

De vrouw hijst zich een beetje overeind, gaat met haar rug tegen de muur zitten en trekt haar rok over haar bovenbenen. Ze neemt de drie mannen op terwijl ze met de rug van haar hand langs haar kapotte lip veegt. Er loopt bloed over haar kin.

‘Kamer 8. Tweede verdieping.’

Ze komt overeind, maar blijft tegen de muur leunen, zo ver mogelijk bij hen vandaan. Darlac wijst met zijn kin naar de telefoon en Jeff loopt meteen achter de balie, rukt de snoeren van het toestel en windt ze om de hals van de vrouw.

‘Ik zal ze deze keer niet te strak aantrekken. Nu ben je net een meerpaal, alleen lang niet zo mooi!’

Francis schatert het uit.

De vrouw verroert zich niet, ze is verstijfd van schrik; haar open mond zit vol bloed, ze ademt gejaagd. De tranen die over haar wangen stromen, trekken een zwart mascaraspoor.

‘Kijk maar in de spiegel! Na al die palen die jij al afgewerkt hebt, kun je mooi vergelijken!’

Darlac glimlacht bij de aanblik van de vernederde vrouw, met haar stropdas van zwarte telefoonsnoeren die zwaar op haar borst hangt, klakt minachtend met zijn tong en loopt naar de trap, ge-

volgd door de twee anderen. Behoedzaam beklimmen ze de stenen treden. Hun zolen kraken, Jeff hijgt een beetje. Eenmaal op de tweede verdieping lopen ze langzaam door de donkere gang, maar de vloerdelen verraden elke stap. Alleen het trappenhuis is verlicht en ze zien elkaar nauwelijks. Darlac gebaart dat ze moeten blijven staan en haalt een pistool onder zijn oksel vandaan. Zo wachten ze een minuut of twee voor de deur van kamer 8, opgeslokt door de duisternis. Hun gezichten worden amper verlicht door het flauwe schijnsel uit het trapgat en ze zien eruit als onstoffelijke schepselen van de nacht. De stilte wordt alleen verbroken door het ritmisch kraken van een matras, ergens aan het eind van de gang. Francis wijst in de richting van het geluid en de vloer kraakt opnieuw.

‘Sommige mensen...’

‘Kop dicht!’

Ze sissen het elkaar toe. Dan tikt Darlac Jeff op zijn schouder. Deur en muren sidderen onder het geweld van de schouder van de dikke, het slot knalt open als hij zijn voet ertegenaan zet alsof hij tegen de muur op gaat klimmen. Darlac stormt het pikdonker in en wordt meteen besprongen door een grommende gestalte die aan zijn linkerhand opdoemt en hem tegen de muur smijt, terwijl een vrouw het op een gillen zet. Als het licht aangaat, zit hij op de grond, tussen de muur en een kast geklemd, en een lange, graatmagere vent slaat in het wilde weg op hem in, van te dichtbij om schade aan te richten, te snel om goed te kunnen mikken. Darlac duwt de loop van zijn wapen onder zijn kin en de man steekt zijn handen in de lucht, recht zijn rug en loopt achteruit, mager als de dood, een skelet in pyjama, met grijs haar dat alle kanten op staat. Jeff keilt hem met een onderhandse dreun tegen de wastafel. Het wandelende skelet sleurt een stoel mee in zijn val en knalt tegen de leidingen, met een kabaal alsof de lange ledenpop krakend aan stukken valt.

De vrouw op het bed gilt niet meer omdat Francis een kussen op haar gezicht heeft gedrukt. Ze is naakt, spartelt en wringt haar lijf in allerlei onzedige bochten, schopt wild om zich heen, en Jeff

staat zich heimelijk te verlustigen. Even heerst er absolute stilte. De hele hoerenkast houdt de adem in om het vervolg te kunnen horen. Francis laat het kussen los en de vrouw gaat overeind zitten en trekt het laken op tot onder haar neus. Het is een heel jong meisje, niet opgemaakt, niet onknap.

Francis steekt zijn dikke, beringde hand op en adviseert het meisje met gedempte stem haar gemak te houden.

Darlac trekt de Krab aan de kraag van zijn pyjamajas onder de wastafel vandaan en sleept hem als een zak aardappelen naar het midden van de kamer, waar hij hem naast het bed op een vaal kleed poot dat grauw ziet van het stof en wellicht vijftien jaar geleden nog betreden werd door moffenlaarzen tussen twee patrouilles door de haven. Het openhangende pyjamajasje met de afgerukte knopen biedt uitzicht op de schouders, de schouderbladen, de sleutelbeenderen; de wervels en ribben van de man zijn te tellen en vormen een magere kooi waar de huid als bleek perkament omheen gespannen zit. Darlac heeft het eerder gezien na de oorlog, op brancards in de hal van het station Saint-Jean: mensen die ondanks alle zorgen niet herstelden en terug naar huis werden gebracht, verteerd door dysenterie en wanhoop, in afwachting van het moment dat ze besloten weer te willen leven.

Hij had ze nieuwsgierig bekeken, die lichamen die amper nog bestonden, hun enorme ogen rollend in hun kassen als in een open graf, ze hadden iets wat hij niet begreep, wat hij misschien nooit zou begrijpen, want hij was aangesteld om hun identiteit te controleren – precies zoals hij, drie jaar eerder, tijdens de razzia's, ijverig hun identiteit had vastgesteld en gecontroleerd en hele gezinnen in goede gezondheid de trappen af had gedreven, en angstige blikken had ontmoet, die desondanks scherp waren en glansden van allerlei emoties, op bolle wangen had geslagen en brede schouders opzij had geduwd, waarna hij de bussen of vrachtwagens bevel had gegeven weg te rijden, en weer naar boven was gelopen om de lege appartementen te doorzoeken en alvast een begin te maken met inventariseren en leegroven.

Aan dat alles denkt Darlac terug wanneer hij de loop van zijn

pistool tegen de uitgeteerde slaap drukt van Bertrand Maurac, of de Krab, zoals hij genoemd wordt door al het gespuis, zowel bij de penoze als bij de politie, omdat de grijpscharen van de kanker hem ondanks drie herkansingen in vijftien jaar niet onder de zoden hebben weten te krijgen. Spontane remissie, keer op keer, maar nu is hij nog slechts een gratenpakhuis in afwachting van de man met de zeis, die inmiddels zelf waarschijnlijk niet meer weet wat hij nog weg moet maaien. De commissaris krabbelt overeind en beveelt Jeff de man in de gaten te houden. De dikke gaat breed voor de Krab staan. Een walvis die het gebint van een weggerot scheepswrak opneemt.

Darlac steekt het pistool weer in zijn schouderholster en loopt naar het bed. Hij rukt het laken weg dat het meisje verbergt en daar ligt ze, naakt op het wanordelijke bed. Instinctief trekt ze haar benen op, maar dan lijkt ze zich te ontspannen en gaat op haar zij liggen, met haar kin op haar elleboog en één knie opgetrokken, alsof ze voor een schilder poseert, vol branie.

‘Hoe oud ben jij, dat je de hoer speelt voor dat lijk?’

‘Tweeëntwintig. En ik ben geen hoer. We zijn vrienden.’

Darlac draait zich om naar de Krab.

‘Heb jij vrienden? Ken jij dan iemand die jij niet hebt genaaid of die jou niet heeft genaaid, die jou niet dood wenst en die de kanker niet graag het werk uit handen zou nemen? Breng hem bij mij, dan schiet ik hem ter plekke neer!’

‘Daar kom jij vanzelf wel achter, smeerlap, wie mijn vrienden zijn, en vooral hoeveel het er zijn. Als ze jou onder handen nemen, bied je ze je bloedeigen moeder aan om in jouw plaats te gillen van de pijn.’

Gebroken stem. Geopereerd strottenhoofd. Uitgemergelde keel tussen twee blauwige zezen.

Jeff draait Darlac zijn dikke vierkante kop toe, waarop zweetdruppeltjes glimmen. Hij balt zijn vuisten. Darlac kijkt naar de Krab, die hem zijn met huid bespannen doodskop toekeert, zijn lippen glanzend van het speeksel, en mompelt met een zucht: ‘Laat zitten,’ en wendt zich weer tot het brutaalteje op het bed.

‘Tweeëntwintig, zei je? Papieren bij je? Hoe heet je?’

‘Arlette. Ik ben zestien.’

‘Waar zijn je ouders?’

‘Weet ik niet, kan me niet schelen.’

‘Mooi zo, rechtstreeks de lik in voor prostitutie en landloperij. Kleed je snel aan, we gaan. Je hebt drie minuten.’

Hij keert zich weer naar de Krab, die nog steeds op de grond zit.

‘Jij gaat ook mee. Aankleden. En opschieten.’

De man staat op en onder zijn huid zien ze zijn gebeente bewegen, het priemen en rollen van schonkige botten, dat hem welhaast pijn moet doen. Hij buigt zijn knobbelige drakenwervels om zijn kleren van de grond te rapen, drapeert ze over zijn karkas en stukje bij beetje verdwijnt de lijfelijke ellende onder lagen stof.

‘Mijn ouders? Die wonen in Saint-Michel, Rue Saumenude 34,’ zegt het meisje, inmiddels gekleed in een donkerblauwe regenjas over een zwart jurkje. ‘We zijn met vijf kinderen thuis en er is geen plaats meer voor mij. En mijn vader wil me niet meer in zijn bed omdat ik te oud ben, volgens hem.’

‘Je vader is een idioot,’ zegt de dikke. ‘Hij weet niet wat hij mist.’

Francis haalt zijn schouders op en kijkt op zijn horloge. Dat doet hij steeds. Op zijn horloge kijken. Als een stationschef.

‘We moeten ervandoor, Albert.’

Darlac denkt na, met zijn blik op het meisje.

‘Jij neemt de wagen van de Krab en brengt het meisje naar Couchot. Zeg tegen Émile dat hij haar daar houdt en haar met rust laat. Niet aan het werk, helemaal niks. Ze blijft binnen, ze praat met niemand. Ik kom later wel om te zien wat we met haar gaan doen. En ik neem meneer knekelzak mee voor een stevig gesprek, samen met Jeff.’

Op de trap naar beneden, waar ze hun gevangenen ruw voor zich uit duwen, komen ze een stel tegen dat zich tegen de muur drukt om hen voorbij te laten. Een bebrilde vent met een pet op en een roodharige hoer in een bontjas, die haar ogen neerslaat en haar gezicht afwendt als ze Darlac ziet, en hem vervolgens nakiijkt. Zodra ze hen door de lobby hoort lopen, duwt ze haar klant

voor zich uit de trap op alsof het ineens haast heeft.

Zonder haar nog een blik te gunnen lopen ze Rolande voorbij, die een zakdoek tegen haar mond gedrukt houdt en op haar beurt doet alsof het vijftal lucht is. Op de hoek van de Rue Saint-Rémi worden ze verwelkomd door een kille wind vanaf de rivier en ze duiken allemaal weg in de opstaande kraag van hun jas. Het meisje zinkt bijna in het niet bij de vier donker geklede mannen. Ze blijven een paar tellen zwijgend staan, alsof de vorst ze in beelden van ijs heeft veranderd. Of omdat de nacht hun angst inboezemt.

Darlac denkt na. Hij tuurt in de verte, richting de kaden, recht in de oostenwind, onbeweeglijk. Niemand verroert zich. Zijn twee kleerkasten kijken hem strak aan, als commando's in afwachting van bevelen.

‘Waar staat die wagen van je?’

De Krab staat te rillen in zijn zeemansjekker en antwoordt met opeengeklemd kaken. ‘Place du Parlement. Een grijze Simca Chambord.’

Hij snapt wat de bedoeling is, haalt de sleutels uit zijn jaszak en geeft ze aan Francis. Zonder een woord gaan ze uit elkaar. De wind fluit in hun oren en als Darlac en Jeff zich eindelijk in fauteuils van de 403 laten zakken, slaken ze een zucht van verlichting, terwijl de Krab tegen het portier aan kruipt, zijn armen over elkaar slaat en zijn ogen sluit. Darlac zit weer achter het stuur.

‘Waar gaan we heen?’ vraagt de Krab.

‘Naar Spanje. Daar wou je toch naartoe?’

‘Wie zegt dat?’

‘Dezelfde die vertelde waar je sliep. Lulu uit de Rue Kléber. Ken je die? Lucien Potier.’

‘O die. De klootzak. Ik dacht al...’

‘Hij zegt niks meer,’ merkt Jeff op.

De Krab gaat rechtop zitten.

‘Jullie hebben...’

Een snelle blik van Darlac volstaat om Jeff tot zwijgen te brengen. Stilte. Ze rijden over de kaden, steken de Pont de Pierre over.

De stad is stil en donker, afgezet met treurige peertjes aan kabels boven de straten, die een zwak schijnsel afgeven.

‘Waarom?’

‘Zodat jij weet dat wij geen grappen maken. Wat jij met Penot hebt uitgehaald kunnen we niet waarderen. Dus hebben we een paar extra gaten gemaakt in die zak stront van een Lulu, dan hoeft jij dat niet meer te doen.’

‘Penot, die had ik in ’46 al moeten kelen, toen ik hem weer tegen het lijf liep. Maar we hadden indertijd afspraken met Des-tang, om de zaken weer fatsoenlijk op poten te zetten. Maar deze keer heb je de verkeerde voor. Ik heb ’m met geen vinger aangeraakt, die hufter, al zou ik nu graag even op zijn lijk pissen. En ik heb ook niemand anders gevraagd om hem aan te pakken, want het kan me geen ruk meer schelen. Dringt dat door in die botte politiekop van je?’

Hij zwijgt, buiten adem. Kucht even. Hij veegt het zweet van zijn voorhoofd.

Darlac heeft zich half omgedraaid in zijn stoel.

‘Wat scheelt eraan? Het is weer terug, hè? De ziekte vreet je weer op?’

‘Wat gaat jou dat aan?’

Darlac haalt zijn schouders op. ‘Geen moer. Als je naar Spanje gaat om te creperen, koop ik een eersteklastreinkaartje voor je.’

‘Neem dan maar een retourtje, want creperen doe ik hier. Ik kom hiervandaan en mijn ouwelui liggen hier begraven.’

Ze rijden de weg op naar het Grand-Théâtre en vandaar over de kaden weer in zuidelijke richting.

‘Waar brengen jullie me heen?’

‘Naar het station. Je wou toch naar Spanje?’

De Krab veegt de wasem van het raam en kijkt naar buiten alsof hij de stad voor het eerst ziet. ‘Heb je een sigaret voor me? De mijne liggen nog op de kamer.’

Jeff wil meteen naar zijn jaszak reiken, maar Darlac werpt hem vanuit zijn ooghoek een korte, felle blik toe, dus verroert de ander zich niet en ze zeggen niets.

De Krab rilt. Hij trekt zijn kraag omhoog en duikt nog dieper weg in zijn jas.

‘Waarom maken jullie me niet koud?’

‘Dat zou je wel willen, hè? Je bent nog amper sterk genoeg om een drol te draaien. Nee. Jij zet geen voet meer in Bordeaux. Je gaat maar pooieren in Valencia, dealen in Algeciras of sterven in Toledo, mij een biet. Jij pakt zo meteen de trein en ik wil je hier nooit meer zien of iets van je horen. Over de poen maak ik me geen zorgen, je krijgt postwissels en je hebt daar vast al wat opzijgezet. Morgenochtend vaardigt de rechter een arrestatiebevel voor je uit. Je bent verbannen, stakker. Koppelarij en nu ook nog medeplichtigheid aan moord. En dan heb ik het nog niet over de drugs. Als je terugkomt, krijg je mij en Destang achter je aan, en als Destang me voor is, garandeer ik je dat je als vissenvoer in de rivier eindigt. Hoe dan ook, zodra je aangekomen bent, bel je me op en vertelt me waar je bent en je praat me bij over alles wat er tussen Frankrijk en Spanje gebeurt. Hoeren, drugs, de hele ram-bam. Als ik niks van je hoor, gaan we je dochter met een bezoekje vereren op die keurige kostschool van haar in Nice. Ik ken wel mensen die werk voor haar hebben. Een goede opvoeding, dat kost een paar centen, maar dan heb je ook wat.’

De Krab mompelt een reeks verwensingen en beukt met zijn kop tegen het raam.

‘Waarom leggen jullie me niet gewoon om?’

Darlac steekt een sigaret op. Hij blaast de rook uit door zijn mond, door zijn neus, met een zucht van verveeldheid, net op het moment dat hij afremt langs het trottoir.

‘Dat vertel ik je net. En bovendien ben je al dood. En nou oprotten.’

Ze staan tegenover station Saint-Jean, voor een café dat zijn surplus aan licht in de auto werpt, onderbroken door de snelle schaduwen van voorbijgangers. De Krab kijkt verbaasd, zijn mond staat een beetje open. Langzaam duwt hij het portier open en stapt uit, maar hij blijft even staan, met zijn hand op de deurekruk, en kijkt om zich heen naar de nachtelijke drukte. Dan sluit

hij geluidloos het portier en zien ze zijn broze gestalte weglopen over het trottoir, langzaam, met voorzichtige stappen, alsof hij elk moment in elkaar kan zakken.